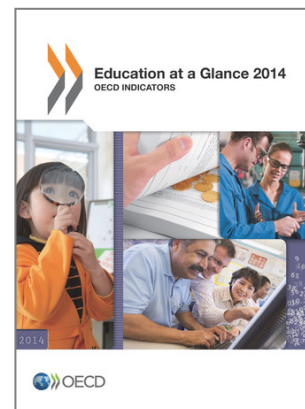

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2014

OECD Indicators

Summary in Polish

Przeczytaj całą publikację pod adresem: 10.1787/eag-2014-en

Szkolnictwo w skrócie — 2014

Wskaźniki OECD

Streszczenie w języku polskim

Nierównomierny podział korzyści z rozszerzenia dostępu do edukacji

Dostęp do edukacji stale się zwiększa, w związku z czym odsetek osób dorosłych o wysokim poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania nadal rośnie. Pogłębiają się jednak podziały społeczno-ekonomiczne, ponieważ wykształcenie i umiejętności mają wyraźnie większy wpływ na szanse życiowe jednostek.

Rynek pracy ceni wysoki poziom wykształcenia i umiejętności

Przyjrzyjmy się sytuacji dotyczącej zatrudnienia. Odsetek zatrudnionych wśród osób dorosłych z wykształceniem wyższym wynosi średnio ponad 80%, a wśród osób z wykształceniem niższym niż średnie II stopnia — niecałe 60%. Wyższe wykształcenie nie stanowi jednak zabezpieczenia przed bezrobociem (w szczególności wśród młodych dorosłych). W krajach OECD w 2012 roku średni wskaźnik bezrobocia wśród osób dorosłych z wykształceniem wyższym osiągnął poziom 5,0% (wzrost z 3,3% w 2008 roku), ale wśród osób w wieku 25–34 lat wyniósł 7,4% (wzrost z 4,6% w 2008 roku). Z kolei wskaźnik bezrobocia wśród osób w wieku 25–34 lat bez wykształcenia na poziomie średnim II stopnia osiągnął w 2012 roku poziom 19,8% (a w wielu krajach jeszcze wyższy), podczas gdy w 2008 roku wyniósł 13,6%. Dane te dodatkowo potwierdzają, że niedawny kryzys gospodarczy najbardziej dotknął młodych dorosłych o niskim poziomie wykształcenia (wskaźnik A5).

Brak umiejętności dodatkowo zwiększa ryzyko bezrobocia — nawet wśród osób o podobnym poziomie wykształcenia. Z przeprowadzonego w 24 krajach i regionach badania umiejętności osób dorosłych wynika na przykład, że w 2012 roku bezrobociem było dotkniętych średnio 5,8% osób dorosłych bez wykształcenia średniego II stopnia, które wykazywały umiarkowany poziom umiejętności w zakresie czytania i pisania, ale już 8,0% osób o podobnym poziomie wykształcenia, których umiejętności w zakresie czytania i pisania były na niskim poziomie. Analogiczne wyniki uzyskano wśród osób dorosłych z wykształceniem wyższym: bez pracy było 3,9% osób o niższym poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania oraz 2,5% osób o najwyższym poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania (wskaźnik A5).

Dane dotyczące zarobków również wskazują na zwiększanie się dystansu między grupami osób lepiej i gorzej wykształconych. W krajach OECD zarobki osób z wykształceniem wyższym są średnio o mniej więcej 70% wyższe niż zarobki osób z wykształceniem średnim II stopnia. Wpływ na zarobki mają również różnice w zakresie umiejętności, nawet wśród osób o jednakowym poziomie wykształcenia: jak wynika z badania umiejętności osób dorosłych (wskaźnik A6), osoba dorosła z wykształceniem wyższym i najwyższym poziomem umiejętności w zakresie czytania i pisania ma średnio o mniej więcej 45% wyższe

zarobki niż osoba dorosła o zbliżonym wykształceniu i najniższym poziomie umiejętności w zakresie czytania i pisania.

W większości krajów bezwzględne podwyższanie poziomu wykształcenia jest częstsze niż jego obniżanie

W związku z rozwojem systemów szkolnictwa w wielu krajach OECD (na poziomie średnim II stopnia, szkół policealnych oraz szkół wyższych) osoby w wieku 25–34 lat mają możliwość uzyskania wyższego wykształcenia niż ich rodzice. W krajach OECD, które wzięły udział w przeprowadzonym w 2012 roku badaniu umiejętności osób dorosłych (w ramach programu na rzecz międzynarodowej oceny kompetencji dorosłych OECD — Programme for the International Assessment of Adult Competencies, PIAAC), średnio 32% osób młodych uzyskało wykształcenie na poziomie wyższym od wykształcenia swoich rodziców i tylko 16% osób nie dorównało poziomem wykształcenia swoim rodzicom. We wszystkich krajach oprócz Estonii, Niemiec, Norwegii i Szwecji bezwzględne podwyższanie poziomu wykształcenia jest częstsze niż jego bezwzględne obniżanie. Podniesienie poziomu wykształcenia było szczególnie wyraźne w Federacji Rosyjskiej, we Francji, w Hiszpanii, Irlandii, Korei i we Włoszech; różnica między podwyższaniem a obniżaniem poziomu wykształcenia wynosi w tych krajach co najmniej 30 punktów procentowych (wskaźnik A4).

Inne wnioski

- Niemal 40% osób w wieku 25–34 lat ma obecnie wykształcenie wyższe — to o 15 punktów procentowych więcej niż wśród osób w wieku 55–64 lat (wskaźnik A1).
- Odsetek dorosłych wykazujących najwyższy poziom umiejętności w zakresie czytania i pisania (wskaźnik A1) jest w grupie osób młodszych średnio o 10 punktów procentowych wyższy niż w grupie osób starszych.
- W większości krajów OECD dzieci rozpoczynają obecnie edukację na ogół dużo wcześniej niż po ukończeniu 5. roku życia. Na zajęcia przedszkolne i do szkół podstawowych w krajach OECD zapisywanych jest ponad trzy czwarte czterolatek (84%), a w krajach OECD należących do Unii Europejskiej dotyczy to 89% czterolatek (wskaźnik C2).
- Mniej więcej 72% uczniów rozpoczynających edukację na poziomie średnim II stopnia kończy program nauki w zakładanym terminie. W przypadku zapewnienia uczniom dwóch dodatkowych lat na ukończenie nauki na poziomie średnim II stopnia w krajach OECD średnio 87% z nich pomyślnie kończy naukę dwa lata po przewidzianym terminie ukończenia (wskaźnik A2).
- W krajach OECD w 2012 roku kształciło się średnio 49% osób w wieku 15–29 lat. Z pozostałych 51% osób z tej grupy wiekowej 36% pracowało, 7% nie miało pracy, a 8% było poza rynkiem pracy (wskaźnik C5).
- Szkoły wyższe i, w mniejszym stopniu, placówki przedszkolne pozyskują największy odsetek środków ze źródeł prywatnych: odpowiednio 31% i 19%. Wydatki publiczne na instytucje edukacyjne wszystkich szczebli w latach 2000–2011 wzrosły we wszystkich krajach (z wyjątkiem Włoch), dla których dostępne są porównywalne dane. Jednak w związku z tym, że więcej gospodarstw domowych uczestniczy w kosztach edukacji, w ponad trzech czwartych krajów udział środków z sektora prywatnego wzrósł jeszcze bardziej (wskaźnik B3).
- Wprawdzie w latach 2005–2011 udział wydatków publicznych na szkolnictwo zmalał w dwóch trzecich krajów, ale w krótszym okresie (2008–2011) — w szczycie kryzysu gospodarczego — wydatki publiczne na szkolnictwo rosły szybciej (lub malały wolniej) niż wydatki publiczne na wszystkie inne usługi w 16 z 31 krajów, dla których dostępne są dane (wskaźnik B4).
- Od nauczycieli nauczania przedszkolnego dyplom magisterski jest wymagany tylko w czterech z 35 krajów, dla których dostępne są dane, natomiast w szkołach średnich II stopnia od nauczycieli wykładających przedmioty ogólne dyplom taki jest wymagany w 22 z 36 krajów, dla których dostępne są dane (wskaźnik D6).
- Rozwój zawodowy jest obowiązkiem nauczycieli na wszystkich szczeblach szkolnictwa w przypadku mniej więcej trzech czwartych krajów OECD oraz krajów partnerskich, dla których dostępne są dane. Rozwój zawodowy obowiązuje wszystkich nauczycieli na poziomie średnim I stopnia w 17 krajach i jest warunkiem awansu lub podwyżki w 8 krajach, natomiast w 6 krajach nie jest wymagany (wskaźnik D7).
- W 2012 roku ponad 4,5 mln studentów rozpoczęło studia wyższe poza krajem, którego są obywatelami. Australia, Austria, Luksemburg, Nowa Zelandia, Szwajcaria i Wielka Brytania mają

najwyższy odsetek studentów zagranicznych wśród ogólnej liczby przyjętych na studia (wskaźnik C4).

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org , faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Przeczytaj pełną wersję w języku angielskim w iBibliotece OECD!!

© OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2014-en